

فقط یک در سبز از «باغ خونی» به مردم نشان داده اند

عمارت مخفی روس ها!

انگار ساکنان محله و مجاوران باغ هم از این همه مدت ممنوعه بودن باغ خسته شده اند: «تا وقتی که نیروی انتظامی مستقر بود یک دهه نگهبانی جلو در باغ گذاشته بودند. حالا هم که دست بانک افتاده است یک روز می آیند دوربین های بیشتری می کارند، روز بعد می آیند روی دیوارها سیم های خاردار می کشند. آخر مگر داخل باغ چه خبر است؟!»

مردم می گویند براساس تقسیم بندی شهرداری و نیاز مبرم محله به فضای سبز اهالی می خواهند «باغ خونی» به بوستان عمومی تبدیل و منشأ خبر و برکت برای محله شود، اما خواسته آن ها فقط همین ها نیست؛ از نداشتن مجوز برای تراکم ساخت و سازهایشان هم گله دارند: «کاهش تراکم در اطراف «باغ خونی» مشهد برای ما معضلی شده است. مادر قفس هتل آپارتمان ها محبوس شده ایم.»

هر چند در این زمینه در یکصد و هفتاد و یکمین جلسه کمیسیون امور فنی، عمرانی و طرح ریزی شهری شورای اسلامی شهر مشهد (۱۳۹۰) مقرر شد ساخت و سازهای خیابان «امام رضا (ع)» در محدوده «باغ خونی» مشهد افزایش

تراکم باید، درخواست مردم پابرجاست. یکی از اهالی هم که جانب درختان از نفس افتاده باغ را گرفته است می گوید: «تصور من این است که سرسبزی ای داخل باغ نمانده باشد. اگر این طور باشد، واقعاً حیف است. با از بین بردن باغ در روزگاری که شهرمان پر از هوای آلوده است جفای بزرگی به محله مان کرده ایم.»

سخن پایانی

فراموشی مدیران اداره میراث فرهنگی دامن «باغ خونی» را گرفته است، اما مردم هنوز انتظار آزادی باغ را می کشند. در حرف هایشان سر بسته اشاره می کنند کاش در باغ باز شود، زیرا با ظرفیت مسافری که در این محله وجود دارد بدون شک یکی از مکان های دیدنی شهرمان زنده می شود و به محلی برای رفت و آمد گردشگران و توریست ها تبدیل خواهد شد.

ریشه این نام برایتان خنده دار باشد، آنجا که این محل را با «گاوخونی» اشتباه می گیرند و یا «باغ خونی» را «محل جنایت های پر خون» می خوانند، تا آنجا که یکی از مسئولان سابق شورای شهر مشهد این طور می گوید: «در جنگ جهانی اول ایران به دو دسته تقسیم شده بود، به طوری که بخش شمالی ایران به روس ها و بخش جنوبی به انگلیسی ها واگذار شد. در زمانی که روس ها در مشهد مستقر شدند عمارتی در وسط باغ فعلی ایجاد کردند که چون برای نخستین بار ساختمانی با سقف شیروانی ایجاد و ضد زنگ روی آن زده شده بود و رنگ آن قرمز بود نام اینجا به «باغ خونی» معروف شد.»

باغ روس ها!

بیگانگان رفته اند، اما نامشان هنوز بر زبان اهالی جاری است: «اینجا باغ روس هاست.» اهالی مطلع آگاهی شان همین اندازه است: یک اینکه باغ از آن روس هاست و دو اینکه وجود سبزش هوای محله را خوش تر از خیابان های اطراف کرده بود.

با این حال باغی که در فاصله پانصد و شصدمتری حرم مطهر قرار دارد و اهالی آن را مبدأ به توپ بستن مسجد «گوهرشاد» می دانند مهر سکوت بر دهان زده و هیاهوی مردم این زمانه را به تماشا نشسته است. مردم یا نشانی اش را نمی دانند یا نامش را شنیده اند، چه برسد به آنکه چیزی از آن بدانند!

داخل باغ چه خبر است؟

خواسته اهالی و همسایگان باغ خونی این است: «در باغ را باز کنند تا مردم داخلش را ببینند.»

برای رسیدن به باغ باید از خیابان «عنصری» به سمت کوچه «عنصری ۹» حرکت کنید. در نگاه نخست باغ میان هتل آپارتمان های مرتفع احاطه شده است. خوب که دقت کنید شبیه جایی است که در قفس ساختمان های بلند گیر افتاده است. یاد حرف های یکی از اهالی قدیمی «عنصری» می افتم، آنجا که می گفت: «این باغی که امروز می بینید حدود ۱۰۰ سال قبل بر از دارودرخت بود. چقدر زود ساختمان ها، موجودات بیگانه بی روح، اطراف این باغ را گرفتند و جای خود را تثبیت کردند!»

باغی با قدمت ۱۰۰ سال

باغ سال ها کنار اهالی قدیمی محله زندگی کرده و آن ها نیز سال هاست که تلخی ها و جور زمان را در همسایگی خود تجربه کرده اند. این را می توان از سخنان و از نگاه آن ها فهمید. مردی میان سال در میانه کوچه می گوید: «اکنون حدود ۱۰۰ سال از عمر باغ می گذرد. آن زمان اطراف پر از زمین های افتاده و بیابانی بود. این را می دانیم که بانک «کشاورزی» باغ را خریداری کرد. آن زمان باغ درختان بیشتری داشت که نیروی انتظامی در آن مستقر شد.»

رگ های تاریخ شهر، خالی از حتی نام «خونی»

در این سال ها «باغ خونی» آن قدر منزوی و پرونده اش بین سازمان های مختلف دست به دست شده است که کسی نمی تواند دقیق بگوید در اصل از چه زمانی رها شده است! گرچه آن هایی که حول و حوش باغ رفت و آمد دارند بنابر کنج کاوی اطلاعات ناقصی کسب کرده اند، این باغ آن قدرها که تاریخ ساز بوده شناخته شده نیست. شاید شنیدن صحبت های برخی از مردم درباره معنی «باغ خونی» و

در این سال ها «باغ خونی» آن قدر منزوی و پرونده اش بین سازمان های مختلف دست به دست شده است که کسی نمی تواند دقیق بگوید در اصل از چه زمانی رها شده است!